

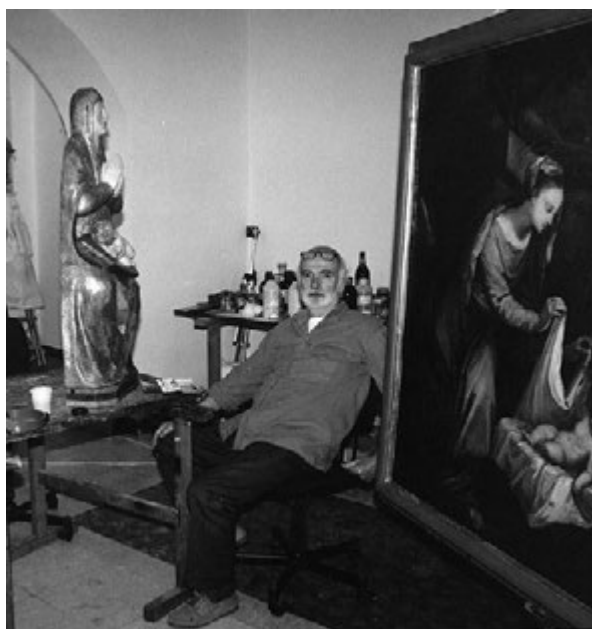
In memoriam

*Djelatnici Hrvatskog restauratorskog zavoda
s tugom se opraštaju od kolege i prijatelja*

Mario Kotlar (27. 3. 1927. – 5. 11. 2023.)

U 96. godini života napustio nas je Mario Kotlar, naš veliki restaurator, učitelj, voditelj, stručni savjetnik i motivator. Jedan je od zadarskih restauratorskih pionira, promotor restauratorskog poziva i njegove važnosti za društvo, samozatajni slikar, misionar jedinstvenih vrijednosti umjetnosti koje oplemenjuju sve vidove života i rada. Nakon završene Akademije likovnih umjetnosti 1949. godine u klasi profesora Đure Tiljka, kod kojeg pohađa i jednogodišnju stručnu specijalizaciju, započinje rad u Restauratorskom zavodu Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu. Po osnutku restauratorske jedinice JAZU-a u Zadru potkraj 1957. godine, prelazi u Zadar i pridružuje se kolegi Ivanu Tomljanoviću. Zadar je tako postao treće središte kontinuirane restauratorske djelatnosti nakon Zagreba (1948.) i Splita (1954.) Istovremeno slika u kombiniranim tehnikama i u ulju na platnu figurativne i apstraktne kompozicije naglašene geste i snažna kolorita. Izlagao je samostalno u Zadru i skupno na izložbama ULUH/HDLU, od 1959. i na Splitskom salonu.

Tijekom svog cijelog radnog vijeka, u želji za stjecanjem novih znanja i za usavršavanjem već usvojenih, uspostavlja kontakt i dugogodišnju suradnju s renomiranim inozemnim stručnjacima i ustanovama iz Italije. Na početku restauratorske karijere surađuje s djelatnicima Istituto Centrale per il Restauro i upoznaje tradicionalnu rimsku tehniku restauracije, a na njezinom kraju nastavlja suradnju s renomiranim samostalnim restauratorima iz Firenze, između ostalog i suradnicima Instituta za umjetnost i restauraciju Palazzo Spinelli u Firenci i Galerije Uffizzi. Kontinuirano je radio na usavršavanju restauratorske tehnologije temeljene na ravnoteži tradicionalnog i suvremenog pristupa. Stečeno znanje i iskustvo predano je prenosio na nove generacije.

Veliki erudit, vječno nadahnut i inspiriran velikanima likovne i glazbene umjetnosti, književnosti i filozofije, nesebično je dijelio svoja znanja iz pomno odabranih i proučenih djela. Jedan je od osnivača Glazbenih večeri u sv. Donatu, 1960. godine. Plemenitim promicanjem umjetnosti Mario nam je otkrivao njezinu povezanost s drugim životnim vrednotama. Ne libeći se ponirati i u mistične dubine razumijevanja umjetničkog djela, stvarao je u stalnoj težnji za otkrivanjem jedinstvenog izričaja umjetničke istine.

Za njega restauratorski radovi nisu bili samo tehnička vještina, već i gotovo umjetnička disciplina. Poticao je doživljaj likovnih djela tijekom restauratorskih radova kroz spoznaju njihova autora i poistovjećivanjem s njim, kroz uzdizanje restauratorske struke iznad hladnog, tehničkog

aspekta. Ozbiljno je propitivao etička načela struke i držao se pristupa u koje je vjerovao. Njegovo je djelovanje obilježeno kako skromnošću u ovozemaljskom, svjetovnom životu tako i bogatstvom duha i znatiželjnim traganjem za istinom i vječnim vrijednostima. Pohađanje Akademije likovnih umjetnosti u vrijeme Drugog svjetskog rata, potom poslijeratni dugogodišnji rad u skromnim uvjetima tadašnjeg Ateljea nije omelo njegov entuzijazam i želju za napredovanjem. Nemjerljiv je njegov doprinos razvoju Restauratorskog odjela u Zadru u kojem je bio višegodišnji voditelj, viši stručni savjetnik i samozatajni restaurator.

Značajna su njegova inovativna kreativna postignuća u restauriranju štafelajnog slikarstva i drvene polikromirane skulpture. U najsloženijim tehničkim problemima snalazio se vješto, rješavajući ih primjenom brojnih,

dobro savladanih vještina iz raznih zanatskih oblasti i oblasti struke. Izvrsno je surađivao s Konzervatorskim odjelom u Zadru koji 1980. godine prima Atelje u svoje okrilje. Inspiriran težnjom za pronalaskom što učinkovitijih, reverzibilnijih i po umjetninu bezopasnijih sredstava korištenih u procesu restauriranja, bio je sklon trajnom usavršavanju i eksperimentiranju. Dobro poznavanje kemijskih i fizikalnih svojstava materijala s kojima je radio dodatno ga je poticalo. Pod vodstvom Marija Kotlara konzervirana su i restaurirana brojna djela domaćih i stranih autora s područja cijele Dalmacije i Istre. Osim navedenih, konzervirao je i restaurirao niz drugih vrijednih slika i skulptura nepoznatih autora iz razdoblja od 14. do 20. stoljeća te ikone italokretske, mletačke, ruske i srpske podrijetla. ■